

1. ساختار جمله اصلی در دری و نارویی

شناخت از ساختار جمله در باره زبانهای که یک شخص به آن سروکار دارد، در بکار بردن و فراگیری درست زبان کمک فراوان می نماید. برای مقایسه ساختار جمله در دری (فارسی) با زبان نارویی، لازم است که ساختار جمله در این زبانها را بطور مختصر مرور کنیم. فقط بعد از آن است که می توانیم تفاوتها و شباهت اصلی را بشناسیم. ما در نوشته های دیگر درین مورد، این کار را در مورد جمله پیرو، کامل و اجزای اصلی جمله مانند اسم، فعل، صفت، قید و غیره ادامه می دهیم.

1. ساختمان جمله اصلی در زبان دری (فارسی)

جمله مجموعه کلمات است که رویهم یک معنی و مفهوم را بیان می کند و جمله با گذاشتن نقطه پایان می یابد. جمله از لحاظ معنا در کل چهار نوع است: جمله خبری، پرسشی، امری و تعجبی. ما در باره هر یک آنها در مواد درسی در همین سایت توضیحاتی داده ایم و درین جا بر ساختار جمله اصلی خبری بطور مثال بسنده می کنیم.

یک جمله خبری از دو بخش اصلی تشکیل شده است: نهاد و گزاره.

جمله خبری = نهاد + گزاره

نهاد	گزاره
آفتاب	زمین را روشن می کند.
حافظ	شاعر بزرگی بود.
مکتب (مدرسه)	جای فراگیری علم و تربیه است.

طوریکه می بینیم نهاد بخش از جمله است که در باره آن خبر می دهیم و گزاره خبری است که در باره نهاد بیان می شود.

باید بخاطر داشت که فعل جز مهم گزاره است.

نهاد جمله می تواند چهار حالت داشته باشد: فاعل (کننده کار)، مفعول (پذیرنده کار)، دارنده صفت و شونده صفت.

مثالها: فاطمه (فاعل) آش پخت. آش (مفعول) پخته شد. هوا (دارنده صفت) گرم است. اتاق (گیرنده صفت) سرد شد.

با توجه به نهاد و گزاره جمله می توانیم جمله را به چهار نوع تقسیم کنیم:

جمله لازم: فاعل + متمم + فعل. مانند زمین هر شبانه روز دور محور خود می چرخد.

جمله مجهول: مفعول + متمم + فعل مانند جلسه معلمان هر هفته برای بهبود کارهای مکتب برگزار میگردد.

جمله متعدی: فاعل + مفعول + متمم + فعل مثلن ادیسن چراغ برق را اختراع کرد.

جمله اسنادی: فاعل + صفت + فعل مانند هوا گرم است.

2. ساختمان جمله اصلی در زبان نارویی

ساختمان جمله در زبان نارویی از سه بخش اصلی تشکیل شده است: قسمت اول، قسمت وسط و قسمت آخر. در قسمت اول یا نخست نهاد، قید و یا کلمه پرسش قرار می گیرد. در بخش وسطی شامل فعل، فاعل (اگر در قسمت اول نباشد) و قید جمله قرار دارد. در بخش آخری فعل دوم، مفعول/ صفت و متمم فعل (شامل همه قید ها) جا می گیرند. برای روشن شدن بیشتر ساختمان جمله به زبان نارویی را در جدول زیر خلاصه می کنیم.

førfelt	midtfelt			Slutfelt		
1 subjekt Adverbial spørreord	2 Verb 1 (v)	3 Subjekt (hvis det er ikke i 1. plass) (n)	4 Adverb. 1. (ikke, noe, aldri) (a)	5 Verb2 (V)	6 Objekt Predikative (N)	7 Adverbialer (A)
jeg	har		ikke	gjort	lekser	På skolen i dag
I dag	har	jeg	ikke	gjort	lekser	På skolen
Alle elever	var				trøtte	I går
hvorfor	vil	du	aldri	spille	football	På skolen?

3. مقایسه ساختمان جمله زبان دری و نارویژی

اگر ساده ترین جمله به دری و نارویژی را با هم مقایسه کنیم، خواهیم دید که اولین تفاوت موقعیت فعل در جمله است. در زبان دری (فارسی) بر خلاف نارویژی فعل نه در جایگاه دوم بلکه در جایگاه آخر قرار می گیرد و این موقعیت در هر دو زبان ثابت و مهم است.

مثال: احمد کتاب میخواند. فاعل + مفعول + فعل یا $(SOV) S + O + V$

Ahmed leser bok فاعل + فعل + مفعول یا $(SVO) S + V + O$

برای این که تفاوت ها و شباهت ها را در ساختار جمله های دو زبان نامبرده متوجه شویم، ترجمه دری جملات نارویژی فوق را مورد مطالعه قرار می دهیم.

من کار خانگی را امروز در مکتب انجام نداده ام. امروز من کار خانگی (تکلیف) را در مکتب انجام نداده ام. اگر این جملات و دیگر جملات بالا را در یک جدول قرار دهیم جایگاه اجزای جمله بهتر روشن می شود.

بخش اول	بخش میانه		بخش آخر
۱ فاعل متمم فعل کلمات پرسشی	۲ فاعل (اگر در جایگاه اول نباشد)	۳ متمم (مفعول، صفت و قید)	۴ فعل
من		کار خانگی را امروز در مکتب	انجام نداده ام
امروز	من	کار خانگی را در مکتب	انجام نداده ام
تمام شاگردان		دیروز	خسته بودند
چرا	تو	در مکتب هرگز فوتبال	بازی نمی کنی؟

در زبان دری (فارسی) برخلاف نارویژی ما بجای هفت جایگاه مشخص به چهار جایگاه ضرورت داریم. فیدها، صفات و مفعول ها (مستقیم و غیرمستقیم) در جایگاه سوم و یا دوم قرار می گیرند. همه این کلمات در کتگوری متمم شامل می گردند. فراموش نباید کرد که این مقایسه و بررسی در مورد جمله ساده اصلی است و بررسی جملات ترکیبی و غیر پایه ای را جداگانه مطالعه خواهیم کرد.

تمرینات

1. جمله در دری (فارسی) از کدام بخش های اصلی تشکیل شده است؟
2. جمله دری از لحاظ معنی به چند گونه تقسیم میشود؟
3. از لحاظ ساختاری جمله چند نوع است؟
4. ساختمان جمله در نارویژی به چند بخش تقسیم می گردد؟
5. تفاوت های اصلی میان جمله دری و نارویژی کدامند؟
6. در متمم جمله دری چه کلماتی می توانند گنجانده شوند؟